

Indremisjonens arbeidslinjer.

I anledning mitt foredrag på Indremisjonens ledermøte har herr sogneprest Lars Skadberg funnet sig foranlediget til å fremkomme med noen bemerkninger i et innlegg i «Haugesunds Avis» nr. 263.

Etter herr sogneprestens oppfatning har jeg i mitt foredrag «synda og sagt falskt vitnemål» befattet meg med det «skire tull» og endelig tatt meg vann over hodet, idet jeg har uttalt meg om ting som jeg ikke hadde noen greie på.

Som man vil se er det ganske drøie beskyldninger mot en foredragsholder på et kristelig møte. Enda alvorligere fordi de er fremsatt av en prest, som vel skulde formodes å veie sine ord en smule før de settes på prent.

Nu vel, gjaldt det bare meg personlig, så skulde så gjerne disse sogneprestens ord få stå uimotsagt. Vi legfolk er etterhånden blitt ganske godt preparert mot denslags prestelig skyts. Men av hensyn til den sak det her gjelder, finner jeg det ikke riktig at almenheten skal få det inntrykk at vi på et kristelig ledermøte befatter oss med falskt vidnesbyrd og skire tull. Dette stempel på vårt ledermøte er falskt vidnesbyrd, fremsatt av herr sogneprest Lars Skadberg.

Jeg vedkjenner meg citatet om «kortstokken og brennevinsflaska» i forbindelse med min omtale av moderne kristen domssyn. Men jeg ønsker å fastslå at det er herr sognepresten som kobler denne min uttalelse sammen med Oxfordbevegelsen. Alle tilstedeværende i møtet vil kunne bekrefte at Oxfordbevegelsen ikke var nevnt, hverken i foredraget eller i den etterfølgende samtale.

le. Når så allikevel herr Skadberg uten videre setter denne uttalelse i direkte forbindelse med Oxford, så kann jeg ikke finne annen forklaring på dette enn at herr Skadberg — muligens ut fra sitt mere inngående kjennskap til denne bevegelse, finner at min uttalelse er karakteristisk for Oxfordbevegelsens kristendomssyn.

Han om det. Jeg konstanterer bare at det ikke er mig, men herr Skadberg som har nevnt Oxford i denne forbindelse. Det forekommer mig da at påstanden om «å synda og segja falskt vitnemål» kommer i et noget eiendommelig lys sett på denne bakgrunn.

Mens herr Skadberg synes å ha meget lett for å fortolke min uttalelse om moderne kristendom, synes min uttalelse om «liberal teologi i ortodoksiens drakt» å volde ham adskillig mer besvær. Ja, han karakteriserer rett og slett denne påstand som det «skire tull». Herr sognepresten får undskylde mig, men jeg har virkelig vanskelig for å tro at en sogneprest med den positive innstilling til teologien som herr Skadberg synes å forfekte, kann være så blåøiet godtroende som argumentasjonen i hans innlegg gir inntrykk av.

Herr Skadberg synes særlig å ville latterliggjøre inkonsekvensen i selve det uttrykk jeg anvendte. Og konkluderer med følgende sats. «Men kann no ein teologi vera rett og usann på same tid?» Jeg må tilstå at jeg sjelden har møtt en så utpreget uvilje til å gå inn på realiteten i en påstand som i dette tilfelle. Herr Skadberg må dog utmerket godt begripe at det ligger ikke mere inkonsekvens i mitt uttrykk enn når Mesteren selv taler om «ulver i fåreklær» og apostelen om «Satan i lysets engelskinn».

Hva som angår selve realite-

ten i min påstand, så skal jeg selvsagt av lett forståelige grunner avholde mig fra prinsippiell debatt om aktuell teologi idag. På den teologiske arena er det forbeholdt teologene å krysse klinger. Men er vi legfolk avskåret fra å klarlegge situasjonen ad tankemessig vei, så er vi dog gjenem ny fødsel og åndelig bedømmelseevne utrustet med en åndelig teft som setter oss i stand til å være faren lenge før teologene ad teologisk vei er istand til å konstatere den. Det virker derfor forstemmen de at når vi, i en forvirret og høist uklart tid som vår søker å trekke op de klare linjer som er Indremisjonens hellige arv, så møter vi den mest agressive motstand der hvor vi hadde rett til å vente den varmeste støtte. Og drister vi oss til å rope et varsko mot den fare som truer fra teologisk hold, så hører vi øieblikkelig den typiske «oven-fra-ned» tone som roper et iltert: «Rør ikke ved mine sirkler».

Innen våre kretser er vi fullt klar over at den liberale teologi i sin gamle krasse rasjonalistiske form forlenget er et tilbakelagt stadium. Endog dens varmeste tilhengere skriver nu i sine fagskrifter vemodsfylte nekrologer over den kjære avdøde. Så glad som vi legfolk er over denne gledelige kjensgjerning, fylles dog våre hjerter med ure og angst når vi ser hvordan den gamle vantro nu langsomt og uhyggelig arbeider sig inn, i en form hvor den er meget vanskelig å identifisere. Og det verste av alt, nu vinner den uten vanskelighet terreng der hvor den tidligere møtte klar og forbitret motstand. Med sorg ser

04-03-030

vi nu de samme menn som tidligere hadde klar front, både i kraft av sin utdanning og sin opplevelse, nu rekker broderhånd til høire og venstre, og uten forbehold sanksjonerer og anerkjenner for ekte kristendom nær sagt hvad som helst i vår tid, bare det er overstrøket med et aldri så tynt lag religiøs fernis.

Dessverre synes det som om mange av våre teologer nu er gått inn for tidens bestikkende slagord: «Det er ikke læren det kommer an på, men livet». Selv om man nok i teori forfekter det motsatte, så går man dog med liv og sjel inn for dette slagord i praksis. Jeg fristes sterkt til å låne hr. sogneprestens uhyre drastiske uttrykk: «skire tull» og anvende det på dette slagord. Som om man overhodet med nogen rett kann tale om rett liv uten i forbindelse med rett lære. Det er direkte villfarelse å føre den slags forkynnelse. Og det er just denne uhyggelige tendens åpenbaret fra mest usannsynlig hold som fyller oss med uro og bringer oss til å rope i giv akt, selv om vi derved risikerer et skred av protester og et avfeiende skuldertrekk fra utpreget kompetent hold.

Ovenstående er tilstrekkelig til å bevise realiteten i det uttrykk jeg anvendte. Mitt inderlige ønske er at vi alle, prest som legmann snart må våkne op til erkjennelse av at vi nu holder på å gli inn i den tid hvorom ordet har forutsagt: Der skal komme en tid da de ikke skal tåle den sunne lære, men etter sine egne lyster ta sig selv lærere i hopetall etter som ørene klør, og de skal venne sig bort fra sannheten til eventyr». Og videre «derfor sender Gud dem kraftige villfarelser så de tror løgn». Det er om denne tid Jesus taler når han utbryter: Endog de utvalgte skulde føres vill om det var mulig.

Olav Skandsen.

Haugesunds Avis 15.11.38

Pastor Skadberg på krigsstien att.

I «H. A.» 12/11 har p. S. igjen kvest pennen sin mot indremisjonens sine framgongslinor.

Ei av indremisjonen sine talarar, sekretær Skandsen, har i eit foredrag sagt: «Den liberale teologi vinner nu plass i ortodoksiens drakt.» Dette finner p. S. er tale i underlege gåtor. Men det er klår og grei tale. Alle som har fylgt med og ikkje er fallen i liberalismens grav — dobbeltstillingen — veit at den alltid har klædd seg i fine klær. Skulde den vise sitt rette ansikt var den snart dødsdømd. Derfor har alle som er komen til erkjennning av sanninga plikt på seg til å avduka sanninga um den liberale teologi.

Når p. S. ikkje toler at de liberale teologi sin fine drakt vert riven av, trer han fram som forsvaret for denne åndsretning, og slik går det gjerne med dei som ikkje vil ta ei klår stoda mot dette store bedrag. Grunnen til at eg no grip pennen er den, at p. S. og eg i H. A. nyss har havt eit brevbyte um dette same. Då fekk p. S. siste ordet — ein må jo også ha det. Men i dette siste svaret rodde p. S. seg so langt utpå, at eg ikkje var klår over det når han skreiv, trudde eg han ialtfall ved nerma re ettertanke forstod, at det einaste som berga han so nokorlunde iland, var det, at eg ikkje hadde høve til å svare, då brevbyte vart avslutta av redaksjonen.

Det er merkelig so travlt p. S. no igjen har det med andre sine synder: «p. S. skal prøva å ta dette i besste meining med di han påstår at Skandsen har teke seg vatn over hovudet og talar um ting som han ikkje har greie på, og so har munnen gått for lett for han». Denne p. S. fråsegn, meiner eg, høver akkurat på p. S. sjølv, men so prøver han å dytte over på andre, som det slett ikkje høver på.

Lat meg no gå over til å svare på p. S. sine siste brev til meg i «H. A.» for 26/7. Eg trur, når p. S. no er komen att på same veg, H. A.» vil gi meg lov til det:

P. S. har ved tegjing godkjent, at eg ikkje har forfuska ordskiftet då eg nytta ordet: organisasjonstvang. Dette hadde nemlig p. S. påstått. Ein påstand, som det altso viser seg ingen realitet har.

Når p. S. godtar, det eg skreiv um dei liberale som blinde vegleiarar, og han heller ikkje nekter indremisjonen sine liner, som Kristi eigne liner, skulde han ikkje kalle dette surmuling.

Eg kunde nok føie p. S. og gå inn i Oxford, hvis eg trudde, og med det fekk greie på kor usemja millom p. S. og indremisjonen egentlig ligg, men no er eg av den meining, at desse tvo ting ikkje har noko med ein annan å gjera. At det, å gå inn i ei Oxfordgruppe er den einaste måte å få prov for p. S. sine skuldningar mot indremisjonen, går over mitt vit. Skal tru det ikkje ogso går langt inn i presten sit?

Eg er glad for at p. S. etter tankebyte skodar meg som von, men eg vilde gjerne utfallet skulde verta rett.

P. S. har nytta indremisjonen sine liner mot meg, um han har rett til det har p. S. ikkje noko greie på. Men han vil ikkje nytta desse linene mot gudsfornekting som der er bevis for. Det er ganske rimeleg p. S. grunna det siste kjem i strid med indremisjonen, og han kjem ogso i strid med seg sjølv, av den grunn at han gjer skildnad på folk på ei heilt vrangsnudd vis.

De skriv p. S. som um De ikkje veit, at her er eit stort bedrag i verdi og som um De ikkje veit at bibelen undervisar oss um, at her er ulvar i fåreklædnad. De gir meg eit råd: å gå inn i ein Oxfordgruppe. Eg kann ikkje fylgja dette rådet, men no vil eg gi Dykk eit råd: Gå ut av Oxford og sei frå, at De ikkje vil gå inn att før Oxford tar klår stoda mot den liberale teologi, då skal me gå inn i Oxford saman, og det skal verta eit venskap som er bygd på fast grunn anten me er i Ox-

ford, indremisjonen eller kyrkja. Kopervik 12/11—38.

Knut Knutsen.